نگاه درون

برخاستن میلیتاریسم ژاپنی از خاکستر جنگ جهانی دوم

اردشیر زارعی‌قنواتی

● سخنرانی «شینزو آبه» نخست‌وزیر ناسیونالیست ژاپن در نشست امنیتی سنگاپور به‌خوبی نشان داد که قطعات پازل جنگ سرد جدید در عرصه ژئوپلیتیک جهانی به مرور در کنار هم چیده می‌شود. در این سخنرانی که با حضور رهبران و مقامات ارشد بسیاری از کشورهای حوزه اقیانوس آرام و به‌خصوص در حضور «چاگ هاگل» وزیر دفاع آمریکا و«فوبینگ» وزیر امور خارجه پیشین چین که در این نشست در راس هیات اعزامی این کشور قرار داشت، برگزار شد، آبه ضمن تاکید بر نقش پررنگ‌تر کشورش در مورد تامین امنیت منطقه شرق آسیا به‌صراحت عنوان کرد که ژاپن آماده است برای دفاع از قلمرو ارضی و دریایی همسایگانش «حمایتی حداکثری» از آنان بکند. این سخنان در حالی بیان می‌شود که بعد از شکست ژاپن در جنگ جهانی دوم و با تدوین قانون اساسی جدید این کشور، توکیو از دخالت نظامی و استفاده از ارتش در مناقشات منطقه و بین‌المللی به‌جز در زمان وضعیت اضطراری «دفاع از خود» منع شده است. به همین دلیل به عقیده بسیاری از کارشناسان و تحلیلگران امور بین‌المللی سخنان تازه شینزو آبه را باید در چارچوب یک تجدیدنظر اساسی در قانون اساسی کشور و همچنین عبور از «خط قرمز» جهانی به‌دلیل سابقه تاریخی میلیتاریسم ژاپنی که منجر به بزرگ‌ترین جنایات جنگی در منطقه از جمله در خاک کشورهای چین و شبه‌جزیره کره شد، به حساب آورد. از طرف دیگر سخنان آبه را هرگز نباید به‌عنوان یک سیاست مستقل، قائم‌به‌ذات و ملی مورد تحلیل قرار داد چرا که فاکت‌های موجود در عرصه وضعیت آنارشیسم بین‌المللی نشان می‌دهد که در پشت این سخنان یک بازی بزرگ ژئوپلیتیک و چینش جدید در محیط جهانی در حال انجام است. برای درک بهتر موضوع باید کمی به عقب برگشت و با تمرکز بر شراکت نیم‌بند ژاپن در جنگ علیه عراق در سال ۲۰۰۳ که کشتی‌های نظامی این کشور تحت مفاد قانون اساسی کنونی تنها موظف شدند تا نقش امدادی و سوخت‌رسانی را به نیروهای ائتلاف به رهبری آمریکا ایفا کرده و حتی برای دفاع از خود در این عملیات نیروهای نظامی «ثالث» از جمله نظامیان هلندی ملزم به حمایت از این نیروی اعزامی از توکیو شدند. از آن روز تاکنون حدود ۱۱ سال می‌گذرد و در این سال‌ها نه قوانین بین‌المللی تغییر یافته‌اند و نه اینکه قانون اساسی ژاپن دستخوش تجدیدنظر در اصول مربوط به موقعیت دفاعی و نقش نیروهای نظامی این کشور شده است. آنچه هم‌اینک دچار تغییر شده است صف‌بندی‌های جدید در عرصه بین‌المللی و بازگشت دوباره محورهای رقیب در عرصه ژئوپلیتیک به یک جنگ سرد جدید است که نمایندگان شاخص آن در محور موسوم به غربی به رهبری آمریکا با یارگیری از اتحادیه اروپایی، کانادا، استرالیا و ژاپن نقش‌آفرینی می‌کنند و در محور شرقی آن نیز روسیه در خط مقدم و چین در پشت جبهه آن صفوف خود را آرایش داده‌اند. این بهانه‌ها با توجه به تنش‌هایی که به‌تازگی در دریای‌جنوبی چین بر سر قلمرو آبی و جزایر مورد مناقشه بین چین و ژاپن از جمله «سینکاکو» رقم خورده است ارتباط ارگانیکی با بحران اوکراین در شرق اروپا دارد که روس‌ها در رقابت بر سر حوزه نفوذ با بروکسل و واشنگتن سرشاخ شده‌اند. در بحبوحه این تنش‌ها سفر دوره‌ای «باراک اوباما» به ژاپن، کره‌جنوبی، مالزی و فیلیپین و حمایت علنی وی از مناقشه بر سر جزایر سینکاکو از ژاپن، بی‌مناسبت با سفر«ولادیمیر پوتین» به چین و انعقاد قراردادهای بزرگ تجاری که در یک قلم پروژه فروش گاز برای ۳۰ سال به مبلغ ۴۰۰میلیارددلار است، نخواهد بود که در کنار آن بلافاصله مانور مشترک نظامی دو کشور نیز انجام گرفت. به‌موازات این وقایع نمی‌توان از سخنان «والتر اشتاین‌مایر» وزیر امور خارجه آلمان نیز به‌راحتی گذشت، زمانی که در کنفرانس امنیتی مونیخ به صراحت می‌گوید «آلمان خیلی بزرگ‌تر از آن است که فقط تماشاگر سیاست جهانی و مفسر آن باشد، برلین باید زودتر، مصمم‌تر و اساسی‌تر تصمیم بگیرد، ما نمی‌توانیم رویمان را برگردانیم و خود را به ندیدن بزنیم». سخنان اشتاین‌مایر معطوف به ماموریت‌های نظامی این کشور در مناطق بحرانی جهان از جمله افغانستان و مالی بود ولی آنگونه که بیان شد، گویای یک ایفای نقش بین‌المللی در حوزه دخالت نظامی است که در اینجا هم بسیار فراتر از قانون اساسی بعد از جنگ جهانی دوم این کشور، مفهوم می‌یابد. اگر در طول سه‌سال گذشته جنگ در لیبی، شراکت در بحران فرقه سوریه، تقابل در منازعه اوکراین و جانبداری هژمون‌های بین‌المللی در مناقشات تاریخی شرق آسیا را به‌صورت قطعات یک پازل واحد مورد بررسی قرار داد، بهتر می‌توان به رخدادهای تجریدی و موردی در عرصه بین‌المللی اشراف یافت. ژاپن امروز و تلاش شینزو آبه، نخست‌وزیر این کشور برای ایفای نقش بیشتر در عرصه جهانی و تمرکز بر قدرت نظامی فی‌البداهه تدوین و گفته نمی‌شود بلکه حاصل یک برنامه از پیش‌تدوین‌شده داخلی و حمایت خارجی است که تمام حساسیت تاریخی نسبت به نقش میلیتاریسم این کشور در بزرگ‌ترین جنایات نیمه اول قرن بیستم را نادیده می‌گیرد. شاید افزایش بودجه نظامی چین و تشدید تنش‌ها در جنوب دریای چین بتواند یک بهانه قابل‌قبول برای عکس‌العمل محیط پیرامونی و دیگرقدرت‌های منطقه به حساب آید اما اینکه به‌یکباره نخست‌وزیر این کشور با دورزدن قانون اساسی این کشور و حساسیت‌های بین‌المللی نسبت به نقش تاریخی این کشور، بی‌مهابا از دخالت نظامی برای حمایت از متحدان منطقه خود در قبال کشور ثالث سخن می‌گوید، بدون شک تحول بزرگی باید قلمداد شود. تشدید مناقشات منطقه طی سال‌های اخیر بدون اینکه از مکانیسم ارسال این پرونده‌ها جهت رسیدگی به نهادهای حقوقی بین‌المللی از جمله شورای امنیت سازمان ملل متحد و دیگرمحاکم جهانی استفاده شده باشد و حتی به‌طور مستقیم نیز حوزه مناقشه به کشور هدف ارتباط نداشته یا در مرحله دعوی حقوی - سیاسی باشد، هیچ توجیه حقوقی برای تجدیدنظر در اصول بنیادین قانون اساسی یک کشور به‌خصوص در عرصه نظامیگری نخواهد داشت.

«تقسیم» ترکیه ناآرام است

باز هم «گزی»؛ باز هم درگیری

عکس: Gettyimages

میدان «تقسیم» یک‌بار دیگر شاهد درگیری بین پلیس دولت ترکیه و شهروندان ترک بود؛ هرچند «رجب طیب اردوغان» نخست‌وزیر ترکیه به جوانان هشدار داده بود تا به فراخوان‌ها پاسخ ندهند. اگر چالش‌های دولت اردوغان، طی حکومت ۱۱ ساله‌اش، فهرستی داشته باشد، قطعا یکی از موارد مهم آن، ماجرای «پارک‌گزی» است؛ حکایتی که درست یک‌سال پیش آغاز شد (۳۱ می ۲۰۱۳) و برای یک‌ماه، چهره «استانبول» و چندشهر دیگر ترکیه را دگرگون کرد. یکی از نشانه‌های ادامه‌داربودن این بحران برای دولت ترکیه، آرایش نظامی است که روز گذشته شهر «استانبول» در سالروز واقعه دوباره تجربه کرد. دیروز، تصاویری منتشر شد که استقرار پرشمار نیروهای نظامی در میدان «تقسیم» را به نمایش می‌گذاشت. آنگونه که «تودیززمان» گزارش داد ۲۵هزار مامور پلیس به محل پارک‌گزی اعزام و حدود ۵۰ ماشین آب‌پاش در این منطقه مستقر شدند تا مطمئن شوند معترضان برای برگزاری سالروز اعتراضات پارک‌گزی به این منطقه از شهر دسترسی ندارند. علاوه بر این، یک فروند هلیکوپتر نیز دایما در حال پرواز بود تا هرگونه تجمعی را شناسایی کند. در همین حال، حریت گزارش داد: درگیری بین پلیس و مردم در برخی از لحظات و به‌ویژه در ساعات اولیه شدید نبود و به تعداد افرادی که در حال حرکت به سمت میدان تقسیم بودند از ساعت پنج عصر به وقت محلی، لحظه به لحظه افزوده می‌شد و در همان ابتدا بیش از ده‌ها نفر در میدان استقلال و تقسیم توسط پلیس لباس‌شخصی بازداشت شدند.

گزارش‌های اولیه حاکی از آن بود که حمله پلیس به معترضان با آبپاش، چند شهروند ترک را زخمی کرد. همچنین رییس پلیس ترکیه به اعضای «همبستگی تقسیم» اجازه ورود به میدان را نداد. همچنین به گزارش بی‌بی‌سی، رجب طیب اردوغان شخصا از جوانان این کشور خواست تا به فراخوان‌های شرکت در تجمع نخستین سالگرد تظاهرات میدان تقسیم توجه نکنند. نخست‌وزیر ترکیه که در جمع هزاران نفر از مردم استانبول سخنرانی می‌کرد، گفت: «پس از یک‌سال، شماری از جمله به اصطلاح هنرمندان از مردم دعوت کرده‌اند تا در تظاهرات شرکت کنند، اما شما جوانان ترک به در خواست آنها پاسخ نخواهید داد.»

رادیکال دیلی نیز گزارش داد که مقامات رسمی شهر استانبول بخشنامه‌ای به اتحادیه‌ها، احزاب سیاسی، محافل حرفه‌ای، بنیادها و موسسات فرستادند و در آن اعلام کردند که سه میدان شهر -ینیکاپ، کارتال و مالتپ- تنها فضاهایی در شهر هستند که شهروندان می‌توانند در آن حضور یابند و سالگرد اعتراضات پارک‌گزی را برگزار کنند. روز سه‌شنبه نیز فرماندار استانبول هشدار شدیداللحنی داده بود که هیچکس حق ندارد در «میدان تقسیم» حضور یابد.

این هشدارها واکنشی به دعوت «وحدت تقسیم»، گروه معترضان پارک‌گزی است که اعلام کرده بودند، ۳۱ می در میدان تقسیم دست به تظاهرات خواهند زد و از مردم سراسر کشور خواستند تا برای اعتراض در این میدان و پارک‌گزی گردهم آیند. این دعوت علاوه بر استانبول و پارک‌گزی، شهرهای دیگر ترکیه را نیز دربرمی‌گرفت. حریت گزارش می‌دهد که همزمان با مسدودشدن همه راه‌ها به پارک‌گزی در استانبول، از عصر روز گذشته، سازمان جوانان حزب جمهوری مردم جمهوریخواه، در آنکارا در خیابانی که سال پیش یکی از معترضان کشته شد، راهپیمایی کردند. همچنین در مرکز شهر آنتالیا، مردم چادرهایی برپا کردند که نماد چادرهایی است که سال گذشته متحصنان در میدان تقسیم برپا کرده بودند.

در همین حال گزارش شده «الیف چرمیک» زن ۶۴ ساله‌ای که بر اثر استنشاق گاز اشک‌آور در خلال تظاهرات اعتراضی دیگری در دسامبر سال گذشته به حال اغما رفته بود، روز جمعه درگذشته است.

تظاهراتی که سال گذشته در پارک‌گزی کلید خورد و خیلی زود به بحرانی فراگیر بدل شد، در ابتدا تنها اعتراض چندفعال محیط‌زیست به تخریب این پارک و ساخت مجتمعی تجاری به‌جای آن بود. اما خشونت دولت علیه این گروه، مردم را خشمگین کرد و به تعداد معترضان افزود. در نتیجه موج تظاهراتی که به راه افتاد هفت‌نفر کشته شدند. نخست‌وزیر هرگز زیر بار مسوولیت خشونت‌ها نرفت و اعتراضات را دسیسه خارجی‌ها علیه توسعه چشمگیر کشورش خواند. او به‌رغم همه انتقادات حقوق بشری، روش برخورد نیروهای پلیس با معترضان را تحسین می‌کند و می‌گوید، پلیس در رابطه با سرکوب معترضان میدان تقسیم، موفقیتی «قهرمانانه» به دست آورده است.

رایزنی برای ائتلاف مخالفان

همزمان با کشمکش‌ها بر سر برگزاری نخستین مراسم سالگرد اعتراضات پارک‌گزی، بحث درباره انتخابات ریاست‌جمهوری در ماه آگوست هم داغ است. روز گذشته رهبران دو حزب اصلی اپوزیسیون ترکیه یعنی حزب مردم جمهوریخواه و حزب جنبش ناسیونالیست با هم دیدار کردند تا بر سر تعیین نامزد واحدی به توافق برسند. این رایزنی‌ها در روزهای آتی نیز ادامه خواهد داشت ولی به‌گفته رهبر حزب جنبش ناسیونالیست: «البته ما در این نشست به ذکر اسامی برای انتخاب یک کاندیدا نپرداختیم.» این در حالی است که حزب حاکم عدالت و توسعه ترکیه هنوز کاندیدای خود را رسما اعلام نکرده اما به گزارش حریت، بولیت آرینچ، معاون نخست‌وزیر ترکیه گفته است، احتمالا نامزدی اردوغان تا ۱۵ ژوئن اعلام رسمی نخواهد شد.

آمریکا از حملات ۱۱ سپتامبر خبر داشت

ادوارد اسنودن، کارمند سابق آژانس امنیت‌ملی آمریکا تاکید کرد که واشنگتن پیش از حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ اطلاعات کافی و مناسب در اختیار داشت اما در عمل ناکام ماند. شبکه خبری ان بی‌سی آمریکا حدود یک چهارم از گفت‌وگوی خود با اسنودن را که درباره حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر بود، حذف کرد. **(ان‌بی‌سی)**

بازی با کارت معاهده امنیتی

اشرف غنی، نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری افغانستان متعهد شد در صورت پیروزی در دور دوم انتخابات، معاهده امنیتی با آمریکا را ظرف یک هفته امضا کند. اظهارات او یک روز پس از آن مطرح می‌شود که باراک اوباما اعلام کرد؛ خروج کامل نیروهای آمریکایی تا پایان سال ۲۰۱۶ انجام خواهد شد. **(خبرگزاری فرانسه)**

چین عامل بی ثباتی جنوب شرقی آسیا

چاک هاگل، وزیر دفاع آمریکا، چین را به «ایجاد بی‌ثباتی» در دریای جنوبی چین متهم کرد و گفت: اقدامات پکن تهدیدکننده ثبات منطقه است. هاگل در سخنرانی روز شنبه خود گفت: «در ماه‌های گذشته، چین با اقدامات بی‌ثبات‌کننده و یک جانبه، ادعاهای خود بر دریای جنوبی چین را تکرار کرده است.» **(بی‌بی‌سی)**

ربوده‌شدن ۲۰۰کرد سوری توسط داعش

کری: به حمایت خود از اپوزیسیون میانه‌رو ادامه می‌دهیم

اعضای تروریستی دولت اسلامی در عراق و شام موسوم به «داعش»، ۲۰۰کرد را در شهرکی در «ریف» حلب واقع در شمال سوریه ربودند که میانگین سنی آنها بین ۱۷ تا ۷۰ سال بود. «رامی عبدالرحمان» مدیر دیده‌بان حقوق‌بشر به خبرگزاری فرانسه گفت: علت این آدم‌ربایی هنوز مشخص نیست، ممکن است علت این آدم‌ربایی، درخواست برای گرفتن خون‌بها باشد، یا اینکه آنها افراد ربوده‌شده را به جرم اینکه حامی یک گروه کُرد مشخص هستند متهم می‌کنند و یا هدف آنها مخالفت با شریعت اسلام است.

همچنین سخنگوی وزارت خارجه آمریکا تایید کرد که یکی از حمله‌کنندگان انتحاری روز ۲۵ماه می در شهر ادلب، شهروند آمریکا بوده است؛ او که به «ابوهریره» شهرت یافته، نام واقعی‌اش «منیرمحمد ابوصالح» اعلام شده و رسانه‌ها او را اهل فلوریدا معرفی کرده‌اند. به گفته ساکی، این فرد از طرف جبهه نصرت، گروه شبه‌نظامی نزدیک به القاعده، در این عملیات انتحاری شرکت کرده بوده است. در همین حال، «بشار اسد» رییس‌جمهوری سوریه، علت این ناآرامی‌ها را مخالفت دمشق با دنباله‌روی و تبعیت‌کردن از دیگران می‌داند و در دیدار با هیاتی از کرهشمالی گفت که سوریه و کره‌شمالی با توطئه‌های امپریالیستی مقابله می‌کنند و از آنجا که با تابع‌بودن به دیگران مخالف هستند و به حاکمیت خود پایبندند، آماج تمام محاصره‌ها و اعمال فشارها قرار گرفته‌اند. این در حالی است که جان کری، وزیر خارجه آمریکا با اشاره به انتخابات در این کشور در مصاحبه با «پی‌بی‌اس»، ادعا کرد: «اسد در آینده سوریه جایی ندارد. اوباما درباره سوریه تصمیم گرفت که به سوریه حمله کند. اوباما اکنون موفق شده است که ۹۲درصد از آن تسلیحات را به خارج سوریه منتقل کند. او در پاسخ به این پرسش که آیا مبادله تسلیحات شیمیایی سوریه ارزش داشت یا خیر، گفت: این یک مبادله نبود. ما فقط تصمیم گرفتیم که تسلیحات شیمیایی را خارج کنیم و به حمایت خود از اپوزیسیون میانه‌رو ادامه می‌دهیم. اما «میشل عون»رییس فراکسیون تغییر و اصلاح لبنان نگاه مثبتی دارد و تاکید می‌کند که نه حتی اسد می‌ماند بلکه باید به او به‌دلیل مبارزه علیه تروریسم جایزه نوبل اعطا کرد.

از سوی دیگر، وزیر اطلاع‌رسانی سوریه نیز گفت که میزان مشارکت سوری‌های مقیم خارج در انتخابات بسیار خوب و بالا بوده است. پایگاه اینترنتی بوابه الاهرام، نیز به‌نقل از منابع دیپلماتیک نوشت که نام «عمرو موسی» دبیرکل سابق اتحادیه عرب در دیدارها میان دیپلمات‌های خارجی جهت تصدی پست فرستاده مشترک سازمان‌ملل و اتحادیه عرب به سوریه مطرح شده است.

سرمایه‌گذاری ۲۰۰میلیارددلاری کشورهای حوزه خلیج‌فارس در مصر

پیروزی «عبدالفتاح السیسی» در انتخابات ریاست‌جمهوری مصر، بسیاری از تجار خارجی را به این باور رسانده که می‌توانند در این کشور سرمایه‌گذاری کنند. خبرگزاری «آناتولی» در این‌باره می‌نویسد: برخی اقتصاددانان و سرمایه‌گذاران مصری تاکید کردند که این پیروزی اقدامی برای برقراری ثبات سیاسی و اقتصادی است.

از همین‌رو، برخی کشورهای حوزه خلیج‌فارس قصد سرمایه‌گذاری در مصر به ارزش ۲۰۰میلیارددلار دارند که صدمیلیارددلار از این مقدار به کویت و صدمیلیارد دیگر به عربستان، امارات و بحرین اختصاص دارد. اقتصاددانان کویتی نیز معتقدند که حمایت مالی کشورهای شورای همکاری خلیج‌فارس از قاهره امری بدیهی و روشن است چراکه این کشورها مصر را کشوری مهم و استراتژیک به حساب می‌آورند. اما باوجود استقبال از پیروزی سیسی توسط برخی از سران عرب، «حمدین صباحی» دیگر نامزد آن انتخابات، شکایت خود را نسبت به نتایج انتخابات مصر اعلام و تاکید کرد که نقض‌هایی در قوانین انتخابات صورت گرفته است. کمپین صباحی اعلام کرد که علت این شکایت «تبلیغات انتخاباتی حامیان سیسی در داخل و خارج کمیته‌ها بوده است که این امر با سکوت انتخاباتی مغایرت دارد» و همچنین از کمیته انتخابات خواست تا آرای به‌دست‌آمده در روز سوم انتخابات را در نظر نگیرد. از سوی دیگر، مخالفان نظام جدید مصر که با نقشه راه اعلام‌شده در این کشور مخالف هستند در استان اسکندریه و قاهره و چند منطقه دیگر راهپیمایی برگزار کردند. نیروهای امنیتی نیز برای متفرق‌کردن تظاهرکنندگان به آنان گاز اشک‌آور و گلوله شلیک کردند که دونفر از تظاهرکنندگان کشته شدند. همچنین شبکه خبری روسیه الیوم به نقل از دفتر مطبوعاتی کرملین اعلام کرد که «ولادیمیر پوتین» رییس‌جمهوری روسیه، در تماس تلفنی با سیسی، پیروزی او را تبریک گفت. این دو مقام تاکید کردند که پایه‌های محکم دوستی میان روسیه و مصر در تمامی عرصه‌ها تقویت خواهد شد.

بریده اخبار

● **چین:** به‌دنبال ناآرامی و حملات خشونت‌بار اخیر در استان سین‌کیانگ چین، رییس‌جمهوری این کشور متعهد شد فقر را در این منطقه کاهش و اتحاد قومی را افزایش دهد. اظهارات شی جینپینگ، رییس‌جمهوری چین در جمع رهبران حزب کمونیست پس از آن عنوان شد که هفته گذشته پنج حمله انتحاری در مرکز سین‌کیانگ در بازار میوه‌فروشی ۳۹ نفر را کشت و ۹۴نفر دیگر را زخمی کرد. **(رویترز)**

● **اوکراین:** دولت موقت اوکراین اعلام کرد، کنترل مناطقی از شرق را که تحت تسلط جدایی‌طلبان بود در اختیار گرفته است. در همین حال واشنگتن نیز نسبت به ادامه خشونت‌ها در شرق اوکراین و گزارش‌ها درباره ورود جنگجویان چچن به این کشور ابراز نگرانی کرد. این در حالی است که سخنگوی مطبوعاتی نخست‌وزیر روسیه گفت: اوکراین به جای آنکه مسکو را به دادگاه‌های بین‌المللی بکشاند، باید بر تعهدات خود به منظور پرداخت بدهی گازی‌اش به مسکو تمرکز کند. **(خبرگزاری فرانسه)**

● **تایلند:** ژنرال پرایوت چان اوچا، رهبر کودتای نظامی تایلند اعلام کرد برای اینکه به برقراری آشتی ملی و انجام اصلاحات زمان داده شود تا یک سال در این کشور انتخابات برگزار نخواهد شد. **(بی‌بی‌سی)**

● **آمریکا:** سخنگوی وزارت خارجه آمریکا این مساله را تکذیب کرد که دولت آمریکا از نخست‌وزیر مکلف فلسطین برای سفر به واشنگتن دعوت کرده است. **(معا)**

● **تونس:** دادگاه تجدیدنظر در تونس رییس‌جمهور برکنارشده این کشور و همسر وی و همچنین وزیر املاک سابق این کشور را به اتهام فساد مالی به زندان محکوم کرد. پیشتر دادگاه نظامی، زین‌العابدین بن علی را به حبس ابد محکوم کرده بود. **(الجزیره)**

● **لبنان:** یکی از رهبران برجسته حماس با سید حسن نصرالله دیدار کرد. روزنامه الاخبار درباره این دیدار نوشت: این نشست‌ها به‌منظور کامل شدن روند روابط میان حماس و حزب‌الله و ایران تشکیل می‌شود. **(ایسنا)**

● **کره‌شمالی:** کره‌شمالی یک مبلغ مذهبی کره‌جنوبی را به اتهام جاسوسی و تلاش برای ایجاد یک کلیسای زیرزمینی به حبس ابد با اعمال شاقه محکوم کرد. **(رویترز)**

● **اسراییل:** روزنامه عبری‌زبان هاآرتص، گزارش یک مجله آمریکایی درخصوص جاسوسی رژیم صهیونیستی و شنود مکالمات تلفنی رییس‌جمهور اسبق آمریکا با تعدادی از رهبران خاورمیانه در سال ۱۹۹۹ را تایید کرد. **(هاآرتص)**
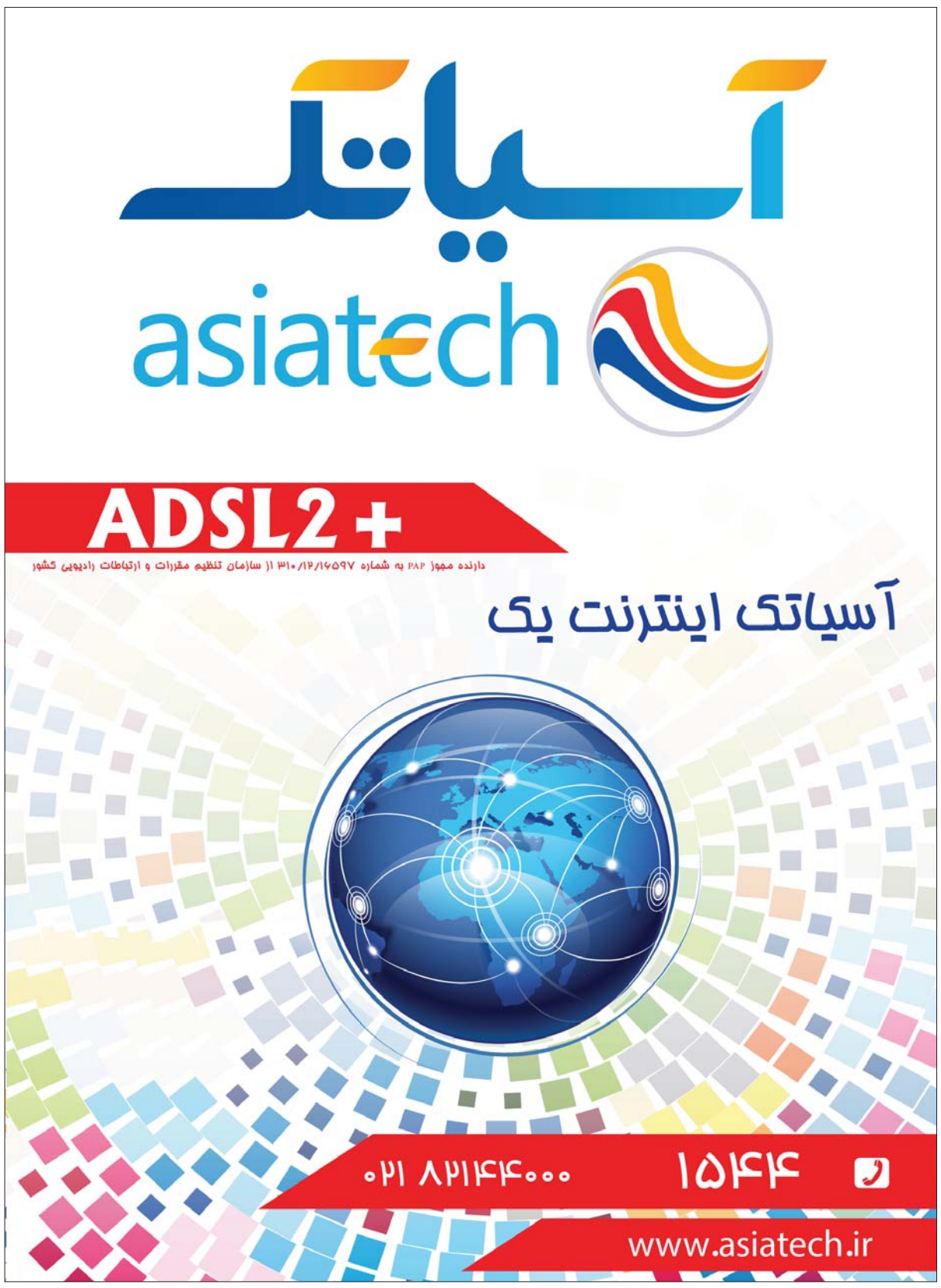
● **لیبی:** سخنگوی فرماندهی ارتش ملی لیبی از پیروزی عبدالفتاح السیسی در انتخابات ریاست‌جمهوری مصر اظهار خشنودی کرد. محمد حجازی، سخنگوی فرماندهی ارتش ملی لیبی اظهار کرد: اگر مردم لیبی بخواهند خلیفه حفتر سرلشکر بازنشسته ارتش لیبی نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری خواهد شد و راه عبدالفتاح السیسی را پیش خواهد گرفت. **(ایسنا)**